

CHƯƠNG TRÌNH PHÁT TRIỂN LIÊN HỢP QUỐC HỖ TRỢ VIỆT NAM KHẮC PHỤC HẬU QUẢ BÃO YAGI

Đề xuất chiến lược

**Phục hồi sau thiên tai: Từ cứu trợ
khẩn cấp tới Tăng cường khả năng
chống chịu, Trao quyền, và
Tăng trưởng toàn diện**

1. BỐI CẢNH

Cơn bão Yagi, được ghi nhận là cơn bão mạnh nhất khu vực châu Á năm 2024, đã gây ra thiệt hại nghiêm trọng cho nhiều quốc gia, bao gồm Philippines, Trung Quốc, Lào, Myanmar và Thái Lan, trong đó Việt Nam là quốc gia chịu ảnh hưởng nặng nề nhất. Đây là cơn bão tàn khốc nhất ảnh hưởng đến Việt Nam trong ba mươi năm qua, khiến 273 người tử vong, 78 người mất tích và 1.900 người bị thương, 74.500 gia đình phải di dời, và số người thương vong dự kiến sẽ tiếp tục tăng. Nhà cửa, trường học, bệnh viện và cơ sở hạ tầng quan trọng bị thiệt hại nghiêm trọng. Đáng chú ý, ngành nông nghiệp ở các tỉnh chịu tổn thất nghiêm trọng đang đe dọa đến vấn đề an ninh lương thực. Các tuyến đường, cầu cống và mạng lưới giao thông bị tàn phá càng làm cho các nỗ lực cứu trợ gặp nhiều khó khăn. Việc tiếp cận các dịch vụ thiết yếu bị gián đoạn cũng đã khiến người dân trở nên dễ bị tổn thương bởi các nguy cơ về sức khỏe và an toàn. Thiệt hại ước tính hơn 1,6 tỷ USD (40 nghìn tỷ VND).

Bão Yagi hay còn được gọi là Bão số 3 tại Việt Nam, đã đạt cấp 5 với sức gió tối đa 260 km/h. Khi đổ bộ vào miền Bắc Việt Nam, bão Yagi đã mang theo mưa lớn, gây ra lũ lụt lịch sử và sạt lở đất. Các ghi nhận về các cơn bão cấp 5 trong khu vực cho thấy xu hướng đáng báo động về các hiện tượng thời tiết ngày càng thường xuyên và cực đoan hơn, và các cộng đồng dễ bị tổn thương là đối tượng trực tiếp bị ảnh hưởng. Các cơn bão nhiệt đới đang trở nên mạnh hơn với sự gia tăng nhiệt độ trên toàn cầu. Ở Đông Nam Á, chúng hình thành gần bờ biển hơn, tăng cường nhanh hơn và mang theo mưa lớn kéo dài khi vào đất liền. Quy mô của các thảm họa thời tiết đã vượt quá khả năng ứng phó khẩn cấp, vì vậy việc đáp ứng các nhu cầu cấp thiết của người dân gặp nhiều khó khăn. Tình hình khẩn cấp cũng khiến sự bất bình đẳng trở nên sâu sắc khi phụ nữ, người khuyết tật, hộ nghèo, dân tộc thiểu số và các cộng đồng dễ bị tổn thương khác phải đối mặt với nhiều khó khăn hơn do công việc bị gián đoạn, nhà cửa cũng như cơ sở hạ tầng công cộng bị tàn phá.

Chính phủ Việt Nam, dưới sự chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính, đã hành động nhanh chóng để giảm thiểu tác động của cơn bão, dựa trên các thông tin dự báo để sơ tán hàng chục nghìn người khỏi các khu vực có nguy cơ cao. Hơn 130.000 người đã được sơ tán khỏi các khu vực dễ bị ngập lụt, giảm thiểu đáng kể thiệt hại về người và tài sản. Chính quyền địa phương kể cả từ cấp xã đã hành động nhanh chóng trong việc di dời và đảm bảo an toàn tính mạng cho người dân. Các chiến lược truyền thông như tin nhắn SMS khẩn cấp cũng đã được áp dụng để thông báo kịp thời đến người dân về diễn biến của cơn bão để người dân có sự chuẩn bị.

Để ứng phó với tình trạng khẩn cấp, và theo lời kêu gọi của Chính phủ, Liên hợp quốc (LHQ) đã kích hoạt cơ cấu điều phối các vấn đề nhân đạo. Chương trình Phát triển Liên hợp quốc (UNDP) đã tiên phong trong việc ứng phó với bão Yagi, với vai trò dẫn đầu chương trình Phục hồi khẩn cấp trong hệ thống LHQ và đồng lãnh đạo các nỗ lực cung cấp Nơi trú ẩn tạm thời và Hàng hóa phi thực phẩm cùng với Tổ chức Di cư Quốc tế (IOM).

UNDP là một trong những đối tác lâu năm của Chính phủ Việt Nam, đóng vai trò trong việc nâng cao năng lực giảm thiểu rủi ro thiên tai (GTRRTT) và tăng cường khả năng thích ứng với biến đổi khí hậu thông qua việc củng cố các chính sách, cơ sở hạ tầng, hệ sinh thái, hỗ trợ các cộng đồng dễ bị tổn thương, đồng thời thúc đẩy quản lý thiên tai toàn diện, ưu tiên các đối tượng là người nghèo, phụ nữ, người dân tộc thiểu số và người khuyết tật.

2. ĐÁNH GIÁ NHU CẦU

Sau cơn bão Yagi, Chính phủ Việt Nam đã triển khai các Đoàn đánh giá chung (JAT) để tiến hành đánh giá thiệt hại và xác định nhu cầu phục hồi cần được ưu tiên, tập trung vào các cộng đồng dễ bị tổn thương nhất. UNDP đã dẫn đầu các cuộc đánh giá tại các tỉnh Lào Cai, Yên Bái và Quảng Ninh.

Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn (Bộ NN&PTNT) đã trình bày kết quả đánh giá nhu cầu vào ngày 15 tháng 9 năm 2024, nhấn mạnh các ưu tiên trong cả ngắn hạn và trung hạn để giải quyết tác động của bão Yagi và lũ lụt sau đó.

Tại các khu vực miền núi phía Bắc, ưu tiên trước mắt của Chính phủ là cung cấp lương thực, nước sạch, sửa chữa nhà ở, dọn dẹp tàn tích và phòng chống dịch bệnh. Chính phủ cũng đang nỗ lực tìm kiếm những người mất tích, chuẩn bị các kế hoạch sơ tán và hạn chế tiếp cận các khu vực có nguy cơ cao. Các ưu tiên dài hạn bao gồm nâng cao năng lực GTRTT, như cải thiện hệ thống dự báo và cảnh báo sớm, xây dựng bản đồ rủi ro thiên tai, và củng cố Hệ thống quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng (CBDRM). Nâng cấp cơ sở hạ tầng cũng là một yếu tố quan trọng, đặc biệt là trong việc đảm bảo an toàn đập và hồ chứa, cải thiện hệ thống cảnh báo lũ lụt, di dời người dân khỏi những khu vực có nguy cơ cao đồng thời đảm bảo sinh kế bền vững.

Đối với các vùng đồng bằng và ven biển, Chính phủ tập trung vào bốn hoạt động chính: gia cố đê điều, đặc biệt là dọc hệ thống sông Hồng - Thái Bình; cung cấp lương thực, nước sạch và sửa chữa nhà ở; thoát nước các cánh đồng ngập úng để khôi phục sản xuất nông nghiệp; và sửa chữa cơ sở hạ tầng công cộng như hệ thống điện và thông tin liên lạc.

Tại hầu hết các khu vực bị ảnh hưởng bởi bão, nhiều cá nhân đã mất các giấy tờ dân sự quan trọng và các cơ sở dữ liệu cùng tài liệu lưu trữ của nhà nước đã bị phá hủy hoặc hư hại.

Ngày 17 tháng 9, Đối tác giảm nhẹ rủi ro thiên tai Việt Nam (DRRP), trong đó UNDP là thành viên tích cực đã họp với các chính quyền để cập nhật tình hình, số liệu mới nhất và kết quả ban đầu của các đánh giá nhu cầu chung, đồng thời nêu rõ các nhu cầu phục hồi cần được ưu tiên.

Vào ngày 27 tháng 9, Kế hoạch ứng phó chung của Liên hợp quốc và Chính phủ Việt Nam đã được trình bày tại cuộc họp của Đối tác Quốc tế giảm nhẹ rủi ro thiên tai, trong đó nêu rõ thời gian thực hiện trong vòng chín tháng (tháng 9 năm 2024-tháng 6 năm 2025) và xem xét cả nhu cầu nhân đạo trước mắt và các hoạt động phục hồi sớm. Kế hoạch này được Nhóm điều phối liên ngành (ISCG), các trưởng nhóm theo từng lĩnh vực cùng các thành viên xây dựng và sau khi tham vấn với Chính phủ Việt Nam và dưới sự lãnh đạo chung của Văn phòng Điều phối Liên hợp quốc (RCO)

3. VAI TRÒ VÀ CHUYÊN MÔN CỦA UNDP

UNDP đóng vai trò quan trọng trong ứng phó và phục hồi sau thiên tai tại Việt Nam, với tư cách là thành viên chủ chốt của Đối tác giảm nhẹ rủi ro thiên tai (DRRP) và Nhóm Công tác Quản lý Thiên tai (DMWG).

UNDP đã không ngừng hỗ trợ cho Việt Nam một cách toàn diện trong các thời kỳ khủng hoảng. Tổ chức vẫn luôn nhất quán trong các cam kết tích hợp các biện pháp giảm thiểu thiệt hại và xây dựng

khả năng thích ứng với biến đổi khí hậu vào tất cả các chiến lược ứng phó và phục hồi. UNDP cũng là một tổ chức có bề dày kinh nghiệm trong quản lý thiên tai và các tình trạng khẩn cấp dựa vào cộng đồng.

Chuyên môn của UNDP trong công tác phục hồi tập trung vào việc hỗ trợ các cộng đồng dễ bị tổn thương và đảm bảo rằng các nỗ lực phục hồi góp phần xây dựng khả năng thích ứng lâu dài (thông qua các mô hình Lao động đổi tiền mặt, hỗ trợ kỹ thuật (HTKT) cho các kế hoạch phục hồi, và đánh giá nhu cầu sau thiên tai). UNDP luôn là đối tác tích cực trong việc hợp tác với Chính phủ ở cả cấp quốc gia và tỉnh, cùng với các tổ chức nhân đạo và đối tác phát triển khác.

Từ năm 2018, UNDP cùng với Chính phủ đã phát triển mô hình nhà ở giá cả phải chăng và có khả năng chống chịu với bão lũ cho các khu vực dễ bị tổn thương bằng cách sử dụng các vật liệu có sẵn tại địa phương. Hiệu quả của những ngôi nhà này đã chứng minh trong các đợt lũ lụt và bão quy mô lớn ở các tỉnh miền Trung Việt Nam vào năm 2020.

Thông qua các hoạt động của mình, UNDP hành động với mục tiêu tăng cường chuẩn bị cho công tác phục hồi, thúc đẩy phối hợp liên ngành và liên thể chế, đồng thời thúc đẩy kết nối chặt chẽ hơn giữa các cơ quan chính phủ ở cả cấp quốc gia và tỉnh.

4. PHẠM VI CỦA CHIẾN LƯỢC PHỤC HỒI BỀN VỮNG CỦA UNDP

‘Tái thiết vì một tương lai Bền vững, Phát triển toàn diện và Nâng cao năng lực’ (BRIDGE)

4.1 TẦM NHÌN CỦA CHÚNG TÔI

Chiến lược hậu thiên tai của UNDP với tên gọi ‘Tái thiết vì một tương lai Bền vững, Phát triển toàn diện và Nâng cao năng lực’ (BRIDGE) bao gồm các hoạt động xuyên suốt trong quá trình phục hồi sau thiên tai. Chiến lược được xây dựng nhằm hỗ trợ Việt Nam từ những giai đoạn đầu của quá trình phục hồi trong các tình huống khẩn cấp đến phục hồi trung hạn và dài hạn, kết hợp giảm thiểu rủi ro và thúc đẩy phát triển con người nói chung. Chiến lược này phù hợp và đáp ứng các nhu cầu được xác định trong Kế hoạch ứng phó chung của Liên hợp quốc và Chính phủ Việt Nam.

Thông qua Chiến lược Tái thiết, UNDP giới thiệu cách tiếp cận trong việc phục hồi sau thiên tai để tăng cường khả năng thích ứng lâu dài của con người, hệ sinh thái tự nhiên và cơ sở hạ tầng, đảm bảo rằng các cộng đồng bị ảnh hưởng có thể vượt qua khủng hoảng và đủ khả năng chống chịu với những hiện tượng bất thường trong tương lai. **Đáng chú ý, các hoạt động phục hồi trong cách tiếp cận của UNDP không chỉ tập trung vào việc khắc phục hậu quả và rủi ro tức thời mà còn hướng tới xây dựng các giải pháp thay thế bền vững dựa vào cộng đồng địa phương.** Bằng cách này, các cộng đồng, các tổ chức quần chúng địa phương và Chính phủ có thể chủ động hạn chế các nguy cơ và tận dụng những cơ hội mới để nâng cao khả năng thích ứng với biến đổi khí hậu.

Phương pháp tiếp cận của chúng tôi tuân thủ các nguyên tắc phục hồi như sau:

- ◆ Đáp ứng và chuẩn bị cho nhu cầu ở cả cấp địa phương và quốc gia.
- ◆ Thiết kế các kế hoạch phục hồi có sự tham gia, bao trùm và dựa trên bằng chứng khoa học.

♦ Tích hợp yếu tố bền vững về môi trường vào tất cả các nỗ lực phục hồi.

4.2 CÁC LĨNH VỰC CHIẾN LƯỢC

Các kết quả từ đánh giá của các Đoàn đánh giá chung (JAT) và các cuộc tham vấn cho đến nay đã xác định các nhu cầu ngắn hạn, trung hạn và dài hạn. Chính phủ và UNDP sẽ thảo luận thêm về những nhu cầu này với các tỉnh và các bên liên quan để xây dựng kế hoạch hành động cho Việt Nam. Tất cả các nỗ lực phục hồi sẽ được hỗ trợ bởi kế hoạch và tham vấn có sự tham gia của các thành viên đại diện các cộng đồng để đảm bảo các chiến lược được thông tin đầy đủ và đáp ứng nhu cầu cũng như ưu tiên địa phương. Các hoạt động cũng được đảm bảo đều có sự cân nhắc đến vấn đề về giới và đáp ứng nhu cầu cụ thể của những người dân bị ảnh hưởng nặng nề nhất. Cách tiếp cận bao trùm này sẽ giúp tích hợp các quan điểm đa dạng và đảm bảo công bằng và hiệu quả trong quá trình phục hồi cho tất cả các cộng đồng bị ảnh hưởng.

Đề án này được xây dựng xoay quanh bốn lĩnh vực chiến lược, sẽ được thực hiện đồng thời và có thể phát triển dựa trên các đánh giá và tham vấn bổ sung.

Sơ đồ 1: Các lĩnh vực chiến lược – Đề án BRIDGE được thiết kế bởi UNDP

NHÀ Ở VÀ CƠ SỞ HẠ TẦNG CÔNG CỘNG

Trước tình trạng hàng trăm nghìn ngôi nhà và cơ sở hạ tầng xã hội bị tàn phá nặng nề, nhu cầu tái thiết một cách bền vững là vô cùng cấp thiết.

Hoạt động tái thiết nhà ở sẽ đảm bảo các thiết kế chống chịu với biến đổi khí hậu và bão, đồng thời ưu tiên phục hồi xanh và tính bền vững với môi trường, tận dụng nguồn nhân lực và vật liệu có sẵn tại địa phương, tái sử dụng hoặc tái chế tàn tích sau thiên tai, sử dụng vật liệu carbon thấp, kết hợp công nghệ tiết kiệm năng lượng, đảm bảo các biện pháp xây dựng gây ít tác động đến môi trường và tăng cường khả năng chống chịu lâu dài. Sự tham gia của cộng đồng là minh chứng cho phương pháp tiếp cận có sự tham gia và hiệu quả cho quy hoạch tái thiết.

Bên cạnh nhà ở, cơ sở hạ tầng xã hội quan trọng cũng cần được tái xây dựng, bao gồm trường học, cơ sở y tế, trung tâm văn hóa cộng đồng, chợ địa phương và các tòa nhà công cộng. UNDP sẽ tận dụng chuyên môn kỹ thuật của mình và các đối tác hiện có với Bộ Xây dựng (Bộ XD) và các cơ quan kỹ thuật ở cấp địa phương để thực hiện những sáng kiến này thông qua các cơ chế Lao động đổi tiền mặt. Ngoài ra, cơ sở hạ tầng xã hội sẽ được thiết kế tuân thủ các tiêu chuẩn tiết kiệm năng lượng, bao gồm việc giảm thiểu tiêu thụ năng lượng và kết hợp mái nhà năng lượng mặt trời nếu có thể. Chính phủ cũng đã nhấn mạnh nhu cầu sửa chữa và tái xây dựng cơ sở hạ tầng tưới tiêu quy mô nhỏ trong cộng đồng (như hồ chứa và kênh rạch), đóng vai trò quan trọng trong việc hỗ trợ sinh kế địa phương và kiểm soát lũ lụt.

SINH KẾ BỀN VỮNG CHO NGƯỜI DÂN

Bão Yagi đã gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến nông nghiệp, sinh kế nông thôn và các doanh nghiệp trong các khu vực ảnh hưởng.

UNDP đang hỗ trợ các hộ gia đình đáp ứng nhu cầu cấp bách thông qua chuyển tiền mặt và tạo việc làm ngắn hạn, gắn liền với kế hoạch hỗ trợ phục hồi sinh kế hiện có, hỗ trợ tạo sinh kế thay thế và có khả năng chống chịu với khí hậu hơn, cũng như cung cấp việc làm. Các khoản tiền mặt không điều kiện sẽ được cung cấp ngay lập tức để giảm thiểu các mất mát, hạn chế các biện pháp ứng phó thiếu hiệu quả, và giúp các hộ dân giải quyết những nhu cầu cụ thể. Những người bị thiệt hại trực tiếp bởi do bão và lũ lụt, bao gồm trẻ em, người già và người khuyết tật sẽ được ưu tiên hỗ trợ trực tiếp bằng tiền mặt. Chương trình Bảo đảm Việc làm Nông thôn sẽ tăng cường an ninh sinh kế bằng cách cung cấp 100 ngày làm việc có lương cho tất cả người lớn-kể cả nam và nữ-tình nguyện tham gia lao động trong các hoạt động sửa chữa và phục hồi tại địa phương. Chính quyền địa phương sẽ dẫn đầu trong việc tổ chức các hoạt động dọn dẹp các công trình đổ nát, sửa chữa đường xá và các cơ sở hạ tầng y tế và cộng đồng, cũng như hỗ trợ hàng hóa cho những người có nhu cầu.

Những nỗ lực này tích hợp các nguyên tắc phục hồi xanh bằng cách thúc đẩy các phương thức canh tác bền vững, như mô hình nông nghiệp chống chịu với khí hậu (CRA), nông lâm nghiệp kết hợp, các kinh nghiệm phục hồi nước và đất, và các giải pháp dựa vào thiên nhiên, cũng như tăng cường khả năng tiếp cận thông tin khí hậu nông nghiệp, tín dụng và thị trường. Các can thiệp cũng sẽ hỗ trợ các doanh nghiệp siêu nhỏ, nhỏ và vừa (MSME) và các hợp tác xã bằng các khoản tài trợ nhỏ góp phần cung cấp hệ sinh thái thiết yếu cho việc phục hồi bền vững của các cộng đồng thông qua việc quản lý môi trường và khả năng chống chịu.

GIẢM THIỂU RỦI RO THIÊN TAI VÀ THÍCH ỨNG VỚI BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU

Cơ bản đã phơi bày tính dễ tổn thương của Việt Nam trước biến đổi khí hậu và nhu cầu đầu tư hơn nữa vào các chiến lược chuẩn bị ứng phó thiên tai và hệ thống cảnh báo sớm dựa vào cộng đồng.

Ở cấp địa phương, UNDP sẽ cung cấp các khóa đào tạo thực tiễn, phù hợp với nhu cầu của từng chính quyền tỉnh/xã, các tổ chức phụ nữ, và các tổ chức của người khuyết tật, tập trung vào các lĩnh vực quan trọng như quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng (CBDRM) và lập kế hoạch, quy hoạch sử dụng đất, đánh giá rủi ro lũ lụt, thử nghiệm các công cụ kỹ thuật số như hệ thống cảnh báo sớm, tích hợp giảm thiểu rủi ro thiên tai vào các kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội, và kết hợp đào tạo về kỹ năng an toàn trong các tình huống lũ lụt, hỏa hoạn và sạt lở đất cho các hộ gia đình, MSME và hợp tác xã.

Chương trình đào tạo bao gồm việc thiết kế và xây dựng cơ sở hạ tầng xã hội công cộng có khả năng chống chịu với khí hậu, đảm bảo rằng các công trình mới có thể chịu đựng các tác động của khí hậu trong tương lai, cũng như quy hoạch khí hậu, hỗ trợ quá trình lập kế hoạch và quản lý sử dụng đất dựa trên rủi ro khí hậu. Ngoài ra, hoạt động diễn tập sơ tán sẽ giúp người dân có sự chuẩn bị tốt hơn cho các tình huống khẩn cấp. Cách tiếp cận toàn diện này nhằm tăng cường chuẩn bị, xây dựng năng lực địa phương và nâng cao khả năng chống chịu trước thiên tai trong tương lai, hỗ trợ phục hồi và phát triển bền vững ở các khu vực bị ảnh hưởng.

Ở cấp quốc gia, Đề án BRIDGE sẽ tạo điều kiện và phối hợp với các cơ quan nhà nước, bài học kinh nghiệm và đánh giá để xác định khoảng trống và cơ hội để tiếp tục tăng cường hệ thống giảm thiểu rủi ro cấp quốc gia và tỉnh, bao gồm hệ thống cảnh báo sớm, sự tham gia của khu vực tư nhân và các chính sách giảm thiểu rủi ro liên quan, đặc biệt tập trung vào bảo vệ xã hội.

QUẢN TRỊ HIỆU QUẢ VÀ HUY ĐỘNG NGUỒN LỰC

Nâng cao năng lực của chính quyền địa phương trong việc phối hợp, huy động nguồn lực dài hạn, cũng như khôi phục quyền truy cập vào dịch vụ đăng ký dân sự là yếu tố cốt lõi để đảm bảo sự bền vững cho quá trình phục hồi và tái thiết sau cơn bão Yagi.

Lĩnh vực này bao gồm việc tạo điều kiện cho các quá trình lập kế hoạch có sự tham gia và dựa vào cộng đồng để tạo ra các kế hoạch phục hồi bao trùm dựa trên năng lực, kiến thức và ưu tiên của các cộng đồng địa phương. Lĩnh vực này cũng liên quan đến việc hỗ trợ huy động nguồn tài chính từ các quỹ quốc gia và quốc tế, phù hợp với các ưu tiên được nêu trong các kế hoạch phục hồi liên ngành và tích hợp với các Chương trình Mục tiêu Quốc gia, để đảm bảo nguồn tài chính được phân bổ một cách hiệu quả nhằm đáp ứng các nhu cầu phục hồi khẩn cấp và khả năng chống chịu của các cộng đồng bị ảnh hưởng, đồng thời hỗ trợ việc thiết lập nền tảng tài chính vững chắc cho phục hồi dài hạn và phát triển bền vững.

Lĩnh vực này cũng sẽ củng cố năng lực cho quản trị dự đoán. Chẳng hạn như làm rõ vai trò của từng cơ quan khác nhau trong các tình huống thiên tai; cùng cộng đồng xây dựng kế hoạch phục hồi; và đảm bảo rằng các nguồn lực được phân bổ một cách hợp lý.

Ngoài ra, việc khôi phục quyền truy cập vào các tài liệu dân sự, đặc biệt là đối với các gia đình đang đối mặt với những người thân mất tích hoặc đã qua đời cũng là một nhu cầu cấp bách sau thiên tai. Thiệt hại và tình trạng di dời do bão Yagi có thể làm tăng nguy cơ xảy ra tranh chấp giữa các cá nhân, gây khó khăn trong quá trình phục hồi địa phương. Do đó, cần tăng cường tiếp cận với cơ chế tư pháp và giải quyết tranh chấp ở các khu vực mà các cơ quan tư pháp đã phải đối mặt với các thách thức về năng lực trước thiên tai.

Bảng 1: Các lĩnh vực chiến lược và Các hoạt động ứng phó của Đề án BRIDGE

Lĩnh vực chiến lược/ Thời gian	0-6 tháng Phục hồi sớm	6 -12 tháng Phục hồi	1-3 năm Phát triển bền vững và có khả năng chống chịu
Nhà ở và Cơ sở hạ tầng công cộng	Xây dựng chiến lược tái thiết nhà ở và cơ sở hạ tầng xã hội dựa trên bản đồ rủi ro Áp dụng mô hình Lao động đổi tiền mặt nhằm dọn dẹp tàn tích và trả lại mặt bằng Áp dụng mô hình Lao động đổi tiền mặt nhằm sửa chữa nhà ở và cơ sở hạ tầng cộng đồng Áp dụng mô hình Lao động đổi tiền mặt nhằm sửa chữa hệ thống cấp nước và cơ sở hạ tầng thủy lợi (ví dụ: hồ chứa)	Áp dụng mô hình Lao động đổi tiền mặt nhằm khôi phục cơ sở hạ tầng xã hội thiết yếu (y tế/giáo dục). Sửa chữa đường xá, hệ thống cấp nước và cơ sở xử lý chất thải sử dụng vật liệu tái chế.	Hỗ trợ kỹ thuật (HTKT) để xây dựng/sửa chữa nơi trú ẩn cho cộng đồng bằng các kỹ thuật xanh/carbon thấp Thiết kế/cập nhật quy hoạch sử dụng đất để giảm thiểu rủi ro lũ lụt và sạt lở đất.
Sinh kế bền vững cho người dân	Chuyển tiền mặt không điều kiện cho nhiều mục đích khác nhau Phân phát dụng cụ và đầu vào nông nghiệp (hạt giống, thức ăn chăn nuôi) để cứu vãn các cây trồng bị hư hại một phần Giảm các khoản nợ cho các hộ nghèo đối mặt với suy thoái kinh tế Áp dụng mô hình Lao động đổi tiền mặt cho các hoạt động ổn định ngay sau lũ lụt	Thiết kế các chương trình phục hồi kinh tế (hỗ trợ MSME, v.v.) để tái khởi động sản xuất nông nghiệp và phi nông nghiệp Cung cấp các khoản tài trợ quy mô nhỏ cho các MSME bị ảnh hưởng và cung cấp các hạn mức tín dụng linh hoạt Khôi phục tiếp thị/ thị trường Thiết lập các đầu mối trợ giúp tại địa phương để cung cấp HTKT và hỗ trợ cho các doanh nghiệp/hợp tác xã	Cung cấp đào tạo về giảm thiểu rủi ro thiên tai (DRR) cho các doanh nghiệp Triển khai các giải pháp môi trường (như khôi phục vùng ngập lũ, vườn cộng đồng, thu gom và quản lý nước mưa) Triển khai các mô hình nông nghiệp thích ứng với biến đổi khí hậu

Giảm thiểu rủi ro thiên tai và Thích ứng với Biến đổi khí hậu	▪ Phát triển và cập nhật các kế hoạch phòng chống và kiểm soát thiên tai, bản đồ rủi ro và mức độ dễ bị tổn thương ▪ Tạo điều kiện cho các đánh giá nhu cầu liên ngành có sự tham gia, có cân nhắc đến vấn đề về giới để lập kế hoạch cho các hoạt động ứng phó và phục hồi. ▪ Đánh giá tiềm năng của Hệ thống Giảm thiểu rủi ro thiên tai dựa trên hệ sinh thái (Eco-DRR), kiểm kê các loại hệ sinh thái và lập bản đồ các biện pháp ▪ Tạo điều kiện cho các đánh giá về khoảng trống trong hệ thống giảm thiểu rủi ro thiên tai, chú trọng đến bảo trợ xã hội cho các nhóm dễ bị tổn thương ▪ Xây dựng/áp dụng các hướng dẫn về các vấn đề về giới cho quá trình phục hồi và tái thiết bền vững sau thiên tai	▪ HTKT nhằm tăng cường năng lực của chính quyền cấp tỉnh trong việc lập kế hoạch và điều phối phục hồi ▪ HTKT về thích ứng biến đổi khí hậu (TUBĐKH) và sử dụng bền vững tài nguyên (như tái cấu trúc sinh kế sử dụng phương pháp CSA)/NbS – sử dụng trang web Rủi ro Khí hậu ▪ Xác định các rủi ro còn tồn tại có khả năng cản trở các hoạt động phục hồi sau thiên tai; tiến hành đánh giá chi tiết hơn về bản đồ rủi ro và mức độ dễ bị tổn thương. ▪ Tăng cường hệ thống cảnh báo sớm dựa vào cộng đồng và nâng cao nhận thức cộng đồng về các mối nguy hiểm hiện có ▪ Hỗ trợ đánh giá sau mỗi hoạt động và rút ra các bài học kinh nghiệm	▪ Thí điểm/tăng cường/cải thiện các chương trình bảo hiểm rủi ro /chuyển giao rủi ro dựa trên chỉ số thời tiết/chỉ số rủi ro ▪ Tăng cường các hệ thống cảnh báo sớm toàn diện (dự báo sạt lở đất, lũ quét) ▪ Lập kế hoạch cho các chiến lược chuẩn bị trước thiên tai ▪ HTKT trong việc củng cố các khung pháp lý và chính sách liên quan đến giảm thiểu rủi ro thiên tai (DRR).
Quản trị hiệu quả và Huy động nguồn lực	▪ Lồng ghép sự tham gia của cộng đồng và thành lập các ủy ban lập kế hoạch phục hồi bao gồm tất cả các cộng đồng (phụ nữ, người khuyết tật, v.v.) ▪ Thiết lập hệ thống theo dõi nhà tài trợ và người hưởng lợi (ví dụ như Cơ sở dữ liệu Hỗ trợ Phát triển) và thiết lập các hệ thống giám sát và đánh giá cho các hoạt động phục hồi khẩn cấp. ▪ Hỗ trợ đánh giá nhanh về việc mất mát giấy tờ dân sự và thành lập các nhóm đăng ký lưu động cùng với đường dây nóng để hỗ trợ các cá nhân cần đăng ký lại giấy tờ dân sự ▪ Hỗ trợ phát triển và phân phối thông tin nhanh chóng tới các cộng đồng về các cơ chế giải quyết tranh chấp với chính quyền địa phương và các tổ chức cơ sở	▪ Hỗ trợ huy động nguồn tài chính từ các nguồn quốc gia/quốc tế dựa trên các ưu tiên đã được xác định trong các kế hoạch phục hồi liên ngành ▪ Tăng cường năng lực của chính phủ trong việc quản lý thông tin, dữ liệu và điều phối, sử dụng hệ thống thông tin địa lý (GIS) và các công cụ số khác. ▪ Hỗ trợ các Ủy ban Nhân dân trong việc tái xây dựng các cơ sở dữ liệu bị mất để khôi phục khả năng đăng ký dân sự ▪ Xem xét và tăng cường tiếp cận với cơ chế tư pháp và giải quyết tranh chấp	▪ Hỗ trợ phát triển ngân sách/chương trình để đáp ứng nhu cầu phục hồi và tăng cường khả năng thích ứng (ví dụ như hỗ trợ giảm nợ, trái phiếu) ▪ Tăng cường quản trị dự đoán thông qua các hành động dự đoán liên kết với dự báo thiên tai và hệ thống cảnh báo sớm (ví dụ như chuyển tiền mặt trước khi thiên tai diễn ra cho những người hưởng hỗ trợ xã hội). ▪ Đẩy mạnh số hóa các hồ sơ đăng ký dân sự để giảm thiểu rủi ro mất mát trong tương lai.

5. ĐỐI TÁC VÀ SỰ PHỐI HỢP

Ở cấp quốc gia, UNDP sẽ hợp tác với Cơ quan Quản lý Đê điều và Phòng chống Thiên tai Việt Nam (VNDDMA) và Văn phòng Đối tác Giảm nhẹ rủi ro thiên tai (DRRP), là cơ quan được chỉ định để phối hợp ứng phó với thiên tai trong nước. Sự hợp tác này sẽ tạo điều kiện cho các hoạt động chính liên quan đến đánh giá, hỗ trợ và phục hồi khẩn cấp. Thêm vào đó, UNDP sẽ tham gia cùng các thành viên của Nhóm công tác quản lý thiên tai (DMWG) (một cơ chế phối hợp của các tổ chức phi chính phủ quốc tế (INGOs) tại Việt Nam) và Nhóm Quản lý rủi ro thiên tai (DRMT), là cơ chế phối hợp quản lý thiên tai của Liên Hợp Quốc tại địa phương.

Ở cấp tỉnh, UNDP sẽ làm việc với các Sở Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn, các Chi hội Chũ thập đỏ, Hội Liên hiệp Phụ nữ và các tổ chức đại diện cho người khuyết tật, và một số tổ chức khác, tập trung vào các khu vực bị ảnh hưởng nặng nề nhất.

6. LỰA CHỌN NGƯỜI HƯỞNG LỢI

Theo thiết kế, Đề án BRIDGE áp dụng quy trình có sự tham gia để lựa chọn các đối tượng hưởng lợi bằng cách tham vấn và phối hợp với chính quyền tỉnh của các tỉnh mục tiêu. Các huyện và cộng đồng mục tiêu sẽ được lựa chọn dựa trên hướng dẫn từ các ủy ban quản lý thiên tai tỉnh. Các tổ chức quần chúng địa phương, như các Chi hội Chũ thập đỏ, Hội Liên hiệp Phụ nữ và các tổ chức của người khuyết tật, sẽ được huy động để hỗ trợ trong việc lựa chọn các hộ gia đình cận nghèo và cận nghèo là đối tượng hưởng lợi, ưu tiên cho các hộ phụ nữ là trụ cột và phụ nữ mang thai; các hộ có trẻ em dưới năm tuổi hoặc có thành viên khuyết tật; các hộ gia đình chưa nhận đủ cứu trợ hoặc hỗ trợ nhân đạo và những hộ bị ảnh hưởng nặng nề nhất bởi thiên tai (phân loại theo giới tính); cũng như các hộ dân tộc thiểu số và những hộ sống ở vùng sâu vùng xa hoặc khó tiếp cận.

7. LIÊN HỆ

Thông tin chi tiết liên hệ Bà Ramla Khalidi, Trưởng Đại diện Thường trú của UNDP tại Việt Nam, tại địa chỉ email ramla.khalidi@undp.org, và

Ông Vũ Thái Trường, Quyền Trưởng phòng Biến đổi khí hậu và Môi trường của UNDP tại Việt Nam, tại địa chỉ email vu.thai.truong@undp.org.

Chương trình phát triển Liên hợp quốc

304 phố Kim Mã, quận Ba Đình, Hà Nội, Việt Nam

Điện thoại: +84 24 38500100

Fax: +84 24 37265520

<https://www.undp.org/vietnam>